

ník nemovitostí má právo a možnost, volně jimi nakládati, kdežto fideikomisární substitute (v tomto případě zůstavitelkou ani nenařizená) odnímá fiduciáři dle § 613 obč. zák. právo na podstatu věci a tudíž právo ku zcizení. Lze však důvodně míti za to, že při projednání pozůstalosti bylo vycházeno z ustanovení § 11 prováděcího nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 28. února 1909, čís. 3 věstníku min. sprav., v němž se nařizuje, že, převezme-li pozůstalý manžel statek, má soud toho dbáti, aby se stalo opatření danému případu přiměřené ve prospěch dětí, snad o mezezním vlastnického práva přejímatele statku po způsobu fideikomisární substitute, a že má soud chrániti zájmy dětí ve smyslu předchozího odstavce také tehdy, když do pozůstalosti patří statek, jsoucí ve spoluvlastnictví manželů, a pozůstalý manžel, ač tu jsou děti, podle § 14 odstavce třetího zákona převezme podíl statku zůstaviteli náležející. Nelze pochybovati, že hledíc k těmto ustanovením mělo dle dědického porovnání knihovním poznamenáním fideikomisární substitute po dobu trvání této poznámky vlastnictví pozůstalého manžela a přejímatele vzhledem k převzaté polovici nemovitostí býti omezeno ve smyslu § 613 obč. zák. tak, že dokud trvá knihovní poznámka fideikomisární substitute, má pozůstalý manžel pouze práva a povinnosti požívatelovy, tedy s vyloučením práva na podstatu nemovitostí (§ 509 obč. zák.). Není tedy zejména oprávněn — bez svolení soudu opatrovnického — zciziti převzatou polovici statku. Právo předkupní nestává se tím bezpředmětným, neboť i v tom případě, když by pozůstalý manžel se svolením soudu chtěl prodati převzatou polovici statku, musil by kupitel jemu se nabízející ustoupiti nezletilým dětem touž kupní cenu podávajícím (§ 1077 obč. zák.). Že také pozůstalý manžel uznával dotčené omezení, plyne z jeho návrhu ze dne 10. srpna 1913, jímž za příčinou zamýšleného odprodeje pozemků od statku žádal, aby dotyčné pozemky byly ohledně nezletilých dětí propuštěny ne jen ze závazku práva předkupního a zástavního, nýbrž i ze substitute fideikomisární. Svolení pozůstalým manželem nyní požadované bylo však soudem opatrovnickým právem odepřeno, poněvadž poznámka fideikomisární substitute dosud trvá a nabízená kupní cena nejen dle zprávy obecního úřadu, nýbrž i dle posudku znalce jest nepřiměřena.

Čís. 615.

Ujednání splniště jest po rozumu § 37 obč. zák. zároveň úmluvou, již strany podrobují právní poměr veskrze právu splniště.

(Rozh. ze dne 27. července 1920, Rv I 356/20.)

Plzeňská firma v lednu 1919 prodala a dodala Vídeňské firmě zboží ve fakturované ceně. Doložka na faktuře »splatno a žalovatelná v Plzni« zůstala nepozastavena. Kupitelka neplatila, věc se oddálila a mezi tím provedeno v Československé republice okolování bankovek. Žalobě o zaplacení fakturovaného peníze v korunách československých obě strany o l i c e vyhověly, uznavše jednak, že fakturové sudiště (doložka »splatno a žalovatelná v Plzni«) zakládá splniště i dle hmotného práva t. j. po rozumu čl. 324, 342 obch. zák. (§ 905 obč. zák.), jak se ze souvislosti odstavce dru-

lého s odstavcem prvním § 88 j. n. jasně podává a ani v nauce ani v praxi sporno není, a uznávše dále, že dopisem žalobkyně ze dne 18. února 1919, v němž žádá, aby žalovaná fakturovaný peníz složila na její (žalobkynin) účet u banky »Merkur« ve Vídni, splniště toto se nezměnilo, neboť tak dalekosáhlý úmysl na straně žalobkyně zajisté chyběl, aspoň nic proň nesvědčí, ale co je hlavní, dopisem tím neuskutečnila se žádná úmluva, neboť k tomu by bylo třeba, aby žalovaná — měl-li by to býti návrh na změnu splniště, nabídku tu přijala, což by se bylo mohlo státi buď výslovně nebo mlčky tím, že by se byla dle dopisu zachovala a dluh skutečně u řečené banky složila, což však žalovanou nebylo ani tvrzeno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, schváliv v obou naznačených směrech právní stanovisko nižších stolic a dodav v d ů v o d e c h ještě toto:

Vážnější jest námitka, že případ posuzovati jest dle rakouského práva, poněvadž prý nabídka žalobkyně byla žalované poslána písemně do Vídně a zde od ní písemně zase přijata, takže prý smlouva uzavřena byla v cizině (§ 37 obč. zák.), s kterouž námitkou se nižší stolice vůbec nezabývaly, pročez to dovolatel pokládá za nedostatek řízení, že o jeho skutkovém tvrzení nebyly důkazy připuštěny. Avšak i kdyby měla za uzavření smlouvy platiti Vídeň, nemohla by se přece věc posuzovati dle tamnějšího práva, protože ustanovily-li strany za splniště Plzeň, chtěly patrně smlouvu míti založenu a tudíž i posuzování podle práva tuzemského a nastala tedy výjimka z § 37 obč. zák. v něm předvídaná. Žalovaná, jsouc posud dlužna, musí platiti podle § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., tolik Kč, na kolik Kč dluh zní.

Čís. 616.

Zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., o zajištění půdy drobným pachtýřům.

V řízení o požadovacím nároku není věcí soudu, by vyvolal rozhodnutí pozemkového úřadu o tom, kolik půdy bude ze záboru vypuštěno a zda půdou tou bude též pozemek, k němuž vztahuje se požadovací nárok.

(Rozh. ze dne 27. července 1920, R II 193/20.)

Za řízení o požadovacím nároku drobného pachtýře zamítl první návrh vlastníka »na přerušeni řízení« až do rozhodnutí pozemkového úřadu o tom, co stěžovateli po provedení záboru ze zabraného velkostatku má zůstatí (zákon ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n.). R e k u r s n í s o u d potvrdil usnesení první stolice. D ů v o d y: Oba zákony (jak k zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., tak o zabrání velkého majetku pozemkového ze dne 16. dubna 1919, č. 215 sb. z. a n.) podrží (od sebe nezávislé) svou neztenčenou platnost vedle sebe a neobmezují se navzájem. Dle onoho zákona vykonává stát právo k záboru velkého majetku pozemkového, kteřto tento zákon zajišťuje drobným dlouholetým pachtýřům nárok na dosud obdělávanou půdu vůči pozemkům, jichž zákon o zabrání velkostatků ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., vůbec se netýká.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.